

Inleiding

In 1999 is whoZnext gestart met het bevorderen van de jeugdparticipatie op het terrein van sport en bewegen. Jongeren tussen de 14 en 18 jaar werden uitgedaagd om hun ideeën op het gebied van sport en bewegen om te zetten in daden. Na drie jaar campagne voeren zijn er op dit moment meer dan 100 whoZnext-teams in Nederland actief.

In dit 'best practice' document laten we een achttal whoZnext-coaches aan het woord. In makkelijk leesbare artikelen beschrijven ze hun werkwijze en geven ze ook inzicht in succes en faalfactoren.

U zult begrijpen dat het ontzettend lastig was voor ons om uit zoveel goede voorbeelden er een aantal te moeten kiezen. Bij de keuze van de projecten hebben we gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie ten aanzien van de context (buurt, onderwijs of sportvereniging), de methodische aanpak, het beschikbare budget en op verschillende typen gemeenten, wat grootte en ligging betreft. Op deze manier hopen we dat de voorbeelden 'kopieerbaar' zijn voor anderen.

We hopen dan ook dat deze ervaringen voor u een stimulans zijn om ook met het bevorderen van jeugdparticipatie in de sport aan de slag te gaan. Wij wensen u daarbij veel succes!

WhoZnext?!

Heino van Groenigen, Projectleider whoZnext

Inhoudsopgave

<i>Inleiding</i>	3
<i>Bram Tilburgs</i>	6
<i>Dennis Donker</i>	10
<i>Ed Noordhuis</i>	14
<i>Friso van Ommeren</i>	18
<i>Gerben Schram</i>	22
<i>Jan Tony Visser</i>	26
<i>Rachel Wouters</i>	30
<i>Rob Houben</i>	34
<i>Colofon</i>	38

“Peptalks zijn niet nodig als het whoZnext-team doet wat het zelf leuk vindt”

Arnhemia Eagles
Bram Tilburgs

Vier meiden van basketbalvereniging Arnhemia Eagles vormen samen een whoZnext-team. Coach van het team is Bram Tilburgs, die het team nu bijna anderhalf jaar onder zijn hoede heeft. Het whoZnext-team richt haar activiteiten zowel op de eigen leden als jeugdigen buiten de vereniging.

Projectnaam:	WhoZnext Arnhemia Eagles
Gemeente:	Arnhem
Betrokken partijen:	Arnhemse Sportfederatie, Gelderse Sportfederatie en gemeente Arnhem
Periode:	2002-2003
Vorm van jeugdparticipatie:	Vooraf actief op het organisatorisch gebied.
Doelstelling:	De sportparticipatie van jongeren verhogen en uitval in de leeftijd van 14-18 voorkomen.
Initiatief:	Destijds heeft de Arnhemse Sportfederatie ons benaderd.
Resultaat:	Er zijn op dit moment 4 personen actief in het whoZnext-team. Het team heeft een schoolbasketbal toernooi georganiseerd voor 20 teams (150 kinderen), een basketbal-kamp en diverse clinics.
Begroting:	In totaal is er € 450,- per jaar beschikbaar aan activiteitenkosten.
Informatie:	Arnhemia Eagles Bram Tilburgs Bakerbergseweg 3-2 6814 MA Arnhem 026-3554049 bramtilburgs@zonnet.nl

Hoogtepunten op de agenda van het basketballende whoZnext-team zijn een schoolbasketbaltoernooi, een zeskamp met andere sportverenigingen en een jaarlijks basketballkamp. WhoZnext is een formule die op verschillende manieren kan worden ingevuld. In Arnhem nam een jaar of vier geleden de gemeente nadrukkelijk het initiatief. Sportverenigingen in verschillende wijken werd gevraagd of zij er voor voelden om een jeugdraad op te richten, die zich zou moeten bezighouden met het promoten van de eigen sport bij leeftijdsgenoten. Eén van de verenigingen die het idee oppakte was Arnhemia Eagles in Arnhem-Zuid. Inmiddels heeft het whoZnext-team dat daaruit voort gekomen is, een zekere reputatie verworven, binnen én buiten de vereniging.

Bram Tilburgs nam anderhalf jaar geleden de functie van coach van het team op zich. Het team draaide op dat moment al twee jaar. “Doel van het whoZnext-team is in de eerste plaats het promoten van basketbal bij mensen die de sport niet kennen. Daarbij heeft de vereniging natuurlijk als doel om meer leden te trekken, vooral jeugdleden. Daarnaast is whoZnext bedoeld om jongeren actief te betrekken bij het organiseren van sportactiviteiten.”

Eén van de belangrijkste activiteiten van het team is het organiseren van een jaarlijks basketbaltoernooi voor basisscholen. Aanvankelijk werden hiervoor alleen de scholen in de buurt van de vereniging uitgenodigd, latere jaren werd het evenement groter aangepakt. “Inmiddels is er echter ook een whoZnext-team in het noorden van Arnhem. We bekijken nu of we ieder ons eigen toernooi kunnen organiseren in het eigen deel van de stad en vervolgens tot een gezamenlijke finale kunnen komen.”

Beperkte middelen

Beperkte middelen

Het schoolbasketbaltoernooi is typisch een evenement waarbij de gemeente ook een rol speelt. “Deze activiteit kost ons vrijwel niets, omdat de gemeente de accommodatie ter beschikking stelt.” Voor andere activiteiten van het whoZnext-team is de financiering een stuk lastiger. Voor het lopende jaar heeft het team een budget van 450 euro, waar dat vorige jaren aanmerkelijk ruimer was. De beperkte middelen heeft het team echter niet weerhouden om ook grotere evenementen voor haar rekening te nemen. Een vast agendapunt lijkt inmiddels de zeskamp, die samen met zes naburige sportverenigingen georganiseerd wordt. “Een kostbaar evenement omdat we er bijvoorbeeld een luchtkussen voor moeten huren”, aldus Tilburgs. “Maar we hebben het voor elkaar gekregen om voor de zeskamp voldoende sponsors te vinden, anders was dat niet gelukt.”

De zeskamp was een idee van de leden van het whoZnext-team zelf. “Ik denk dat het ook erg belangrijk is voor een whoZnext-team om activiteiten te organiseren die zij zelf leuk vinden. Dat is volgens mij ook een essentieel aspect van whoZnext.” Over zijn eigen rol als coach is Tilburgs helder. “Het gaat om hun ideeën. Ik probeer de organisatie slechts in goede banen te leiden.” De Arnhemse coach doet dat met een zekere losheid. “We vergaderen eenmaal per week of per twee weken na een reguliere training bij de club. Eigenlijk zijn we dan in een half uurtje klaar. We bespreken wat er moet gebeuren en wie een bepaalde taak op zich neemt. En we stellen de deadlines vast. Vervolgens doet iedereen zijn taak en communiceren via de mail hoe het gaat. Ik grijp hoogstens in als er iets dreigt mis te gaan.” Tilburgs kiest er bewust voor om veel verantwoordelijkheden bij de teamleden zelf te leggen. “Maar ik vraag wel steeds nadrukkelijk wie een bepaalde taak wil uitvoeren. Ik ga er dus van uit dat zij dat zelf leuk vinden om die taak uit te voeren. Nogmaals, het lijkt me belangrijk dat leden van een whoZnext-team dingen organiseren die ze zelf leuk vinden. Op die manier hoeft je ze ook niet te motiveren en is er geen peptalk nodig.”

Draaiboeken

Dat er eigenlijk weinig mis gaat met het whoZnext-team bij Arnhemia Eagles komt onder meer omdat het team voor bijvoorbeeld het schoolbasketbal-toernooi gebruik maakt van de draaiboeken die het team – heel slim – eerder maakte. Toch heeft ook dit team met vallen en opstaan moeten leren. “Het team heeft al in het eerste jaar een basketbalkamp voor clubleden georganiseerd. Dat deden ze aan het eind van het seizoen. Vorig jaar besloten ze dat het beter was om dat juist aan het begin van het seizoen te organiseren, zodat clubleden elkaar beter leerde kennen en dat een positief effect zou kunnen hebben op het hele seizoen.” Waar het team niet kon bevroeden was, dat de organisatie dan voor een belangrijk deel voor de zomervakantie gereed moest zijn, inclusief de inschrijvingen van deelnemers. Dat laatste bleek op problemen te stuiten. Na een lang seizoen stonden leden niet te trappelen om zich al weer bezig te houden met een activiteit voor het volgende seizoen. “Daardoor viel het kamp dit keer enigszins in het water. Dus dit seizoen doen we het gewoon weer aan het einde van het seizoen.”

Het organiseren van een kamp is overigens voor het whoZnext-team steeds weer een grote uitdaging. “Gelukkig werken er af en toe ook vriendinnen van de teamleden mee. Mijn grootste zorg is dat het team groot genoeg blijft, zodat het organiseren van activiteiten behapbaar blijft.” Tilburgs hoopt dat in de toekomst ook jeugdleden van andere teams binnen zijn club zich met whoZnext willen bezig houden. “Dat is en blijft toch een groot probleem binnen de vereniging: jeugd betrekken bij activiteiten.” Andere bedreigingen voor het whoZnext-team zijn volgens Tilburgs het wegvallen van de subsidie. Om die reden zoekt het team ook bewust het contact met de gemeente. “Zodat zij ook goed weten waar wij mee bezig zijn.”

“Jongeren kunnen door participatie verenigingen versterken”

WhoZnext
Zwartewaterland
Dennis Donker

Projectnaam:	WhoZnext Zwartewaterland
Gemeente:	Zwartewaterland
Betrokken partijen:	Gemeente Zwartewaterland, jongerenorganisatie Clicks, Sportraad Overijssel
Periode:	2003-2005.
Vorm jeugdparticipatie:	Teams organiseert vooral activiteiten, maken een sponsorplan en geven zelf les.
Doelstelling:	Jeugdparticipatie van jongeren bevorderen.
Initiatief:	Jongerenorganisatie Clicks
Resultaat:	Breakdancers 80 jongeren hebben deelgenomen aan de lessen breakdance, 1 feest georganiseerd, geparticipeerd in 2 regionale jongerendagen. Skaters 10 jongeren actief deelgenomen aan de lessen, sponsorplan uitbreiding skatepark opgesteld, geparticipeerd in 2 regionale jongerendagen.
Begroting:	€ 800,-
Informatie:	Dennis Donker 06-11274654 dennis.donker@12move.nl Anja Herskamp (gemeente Zwartewaterland) 038-3853000 a.herskamp@zwartewaterland.nl

In de Overijsselse gemeente Zwartewaterland zijn maar liefst twee whoZnext-teams actief. Op initiatief van de plaatselijke jongerenorganisatie Clicks en gecoacht door jongerenwerker/sportbuurtwerker Dennis Donker, proberen een skateteam en een breakdanceteam leeftijdsgenoten letterlijk en figuurlijk in beweging te brengen.

Donker hoopt dat zijn teams vooral inspirerend werken op de plaatselijke sportverenigingen. Opdat ook daar whoZnext-teams van de grond komen en jeugdparticipatie een plaats krijgt. “Ik vind het belangrijk dat jongeren de kans krijgen om zich te laten zien en om te tonen wat ze kunnen. Jongeren zijn toch een wat weg geduwde groep in de samenleving, waar naar mijn mening te weinig naar geluisterd wordt.” Dennis Donker, deels sportbuurtwerker en deels jongerenwerker bij de jongerenorganisatie Clicks in Zwartewaterland heeft een uitgesproken mening over jeugdparticipatie. “Jongeren weten wat er onder jongeren leeft. Alleen daarom al zou je ze moeten betrekken bij de organisatie van sport- en beweegactiviteiten.” Donker is juist daarom van overtuigd dat ook sportverenigingen zich zouden moeten beijveren voor jeugdparticipatie, bijvoorbeeld in de vorm van whoZnext-teams. “Want jongeren kunnen verenigingen versterken”, meent hij. “Door jeugdparticipatie kunnen verenigingen jongeren voor langere tijd aan hun club binden.”

Skate- en breakdancelessen voor basisscholieren

De whoZnext-teams in Zwartewaterland zijn gestart in mei 2003 en voortgekomen uit groepen die informeel al bestonden. “Vanuit Clicks hebben we het initiatief genomen. Omdat we wisten dat de gemeente het ook belangrijk vindt dat jongeren zelf dingen organiseren, hebben het plan om whoZnext-teams te gaan begeleiden bij de gemeente aangedragen.” Behalve met de gemeente voelde Clicks ook overleg met de Sportraad Overijssel. Alle instanties zagen er voldoende mogelijkheden in, zodat Donker met een subsidie van achthonderd euro ging Donker aan het werk ging.

Voor de werving is Donker gewoon met de twee groepen gaan praten. Die waren al actief bezig met hun eigen sport, respectievelijk breakdancen en skate. “Door gesprekjes met ze te voeren, kom je er snel achter waar ze mee bezig zijn en wat ze eigenlijk willen.” Donker gelooft heilig in die persoonlijke benadering. “Enthousiasme is het belangrijkste, maar dat kweek je niet door middel van een poster. Iedere jongere heeft een eigen drive. Als je weet wat die drive is, kun je daar op inspelen.”

Nadenken stimuleren

Vooral voor de skaters waren de wensen heel concreet. Hoewel zij beschikken over een skatepark, is dat in hun ogen niet veilig genoeg en zouden zij het bovendien uitgebreid zien. De groep, die onder de naam ESKA (Extreme SKate Activities) opereert, is onder begeleiding van Donker aan het werk gegaan met hun wens en hebben een sponsorplan opgesteld. Daaruit zijn onder meer een sponsorloop voortgekomen. “Daarnaast hebben zij groepen kinderen skateles gegeven, waaraan zo’n tachtig kinderen hebben deelgenomen”, vertelt Donker. “Voor die lessen heeft het team bij basisscholen flyers uitgedeeld. Wat uiteindelijk vooral ook aansprak was dat jongeren dat voor kinderen organiseerde. Dat werkt gewoon goed.”

Het tweede team dat Donker onder zijn hoede heeft, is bezig met breakdancen. “Deze jongeren zijn vooral gericht op hun eigen sportactiviteiten. Deze groep is ook gemiddeld wat lager opgeleid dan de skategroep”, aldus Donker. “In de praktijk is met deze groep lastiger om concrete afspraken te maken. Die komen ze niet altijd na, wat wel eens tot enige wrijving kan leiden.” Desondanks hebben ook de breakdancers, die zich overigens Kingsteps laten noemen, sinds zij als whoZnext-team opereren, al de nodige activiteiten georganiseerd. Ook deze groep zoekt het in eerste instantie in promoten van hun eigen sport door middel van lessen en workshops voor scholieren. Bovendien hebben zij al een groot breakdancefeest achter hun naam staan.

Beide teams hebben ook geparticipeerd in twee regionale jongerendagen.

Nadenken stimuleren

Net als bij het tot stand komen van de whoZnext-teams in Zwartewaterland is Donker ook in zijn werkwijze met de teams heel persoonlijk. “Ik probeer vooral om één van hen te zijn. Dat is voor hen prettig, maar ook voor mezelf. Bovendien hoor ik op die manier eerder wat er onder hen leeft.” Als coach stimuleert Donker nadrukkelijk de zelfwerkzaamheid van zijn teams. “Als de skaters het plan opvatten om een advertentie in de regionale krant te zetten om een evenement aan te kondigen, probeer ik hen zelf te laten nadenken over de inhoud daarvan. Dat doe ik door terug te koppelen en door te vragen, door hun aan het denken te zetten, door ze te laten controleren of echt alles in die advertentie terecht komt. Liefst probeer ik me in bij de whoZnext-teams ondergeschikt op te stellen. Ik merk dat zij dat prettig vinden en dat de activiteiten daardoor ook echt van hun blijven. Dat houdt ze bovendien gemotiveerd. Maar natuurlijk heb je ook momenten dat je er even boven moet staan, bijvoorbeeld als ze er onderling niet uit komen.”

Donker heeft wel ervaren dat het tijd kost om jongeren zo ver te brengen dat zij in staat zijn om activiteiten te organiseren. “Maar whoZnext is daar wel een belangrijke impuls voor geweest. De leden van deze teams vonden het bijvoorbeeld fantastisch om de whoZnext-training te mogen volgen.

Zijn eigen functie bij de teams ziet Donker vooral als ondersteunend. “Ik probeer ze structuur te geven. Dat is soms ook wel nodig om de groep bij elkaar te houden. Gemiddeld kost me dat een paar uur in de week. Ik denk dat een coach die tijd ook nodig heeft, omdat je als coach niet achterover moet leunen, maar vooral moet zorgen dat je het contact met de teams behoudt.”

Activiteiten zorgen voor binding

Een probleem voor ieder whoZnext-team is de continuïteit. Dat geldt ook voor de teams in Zwartewaterland. “De leden voor de teams behouden is een moeilijk punt. Vooral in de groep van de breakdancers zie je dat er onderling een hele hoop speelt: ruzies, vriendjes en vriendinnetjes, andere activiteiten. Daar moet je als coach gewoon dichtbij zitten. En proberen heel open naar elkaar te zijn. Proberen om de problemen gezamenlijk op te lossen. Belangrijk is ook dat je probeert te voorkomen dat er onderling geroddeld wordt.” Donker denkt dat juist de activiteiten die een team organiseert een bindend element hebben. Juist omdat er dan verantwoordelijkheid van de leden wordt verwacht. “En omdat ze dan hun enthousiasme kwijt kunnen. Ze blijven enthousiast als ze voor anderen wat kunnen doen. Het geeft ze een kick als ze gezien worden als leraar. Het is leuk om te zien hoe ze daar mee om gaan en hoe ze dat stimuleert.”

Verder probeert Donker ook naast het eigenlijke whoZnext-werk voor bindende elementen te zorgen. “Ik heb ze bijvoorbeeld een keer uitgenodigd voor een barbecue bij mij thuis. Dan merk je dat ze naar elkaar toe groeien. We hebben ook gezamenlijk evenementen elders in het land bezocht, want dat stimuleert ze. Het is belangrijk om ze ook impulsen te geven.”

And last but not least: het whoZnext-kledingpakket. “Ja! Dat geeft ze het gevoel dat ze iemand zijn. Dat is hartstikke belangrijk!”

Draagvlak groot houden

De whoZnext-teams in Zwartewaterland worden niet alleen ondersteund door jongerenorganisatie Clicks, maar ook door de gemeente en de Sportraad Overijssel. Voor de continuïteit van de teams zijn dus ook die contacten belangrijk. Donker en zijn teams zorgen er dan ook voor dat deze partijen goed op de hoogte blijven van de activiteiten van de teams. “We proberen het enthousiasme dat er in de teams leeft ook op de gemeenteraad en de Sportraad over te brengen”, vertelt Donker. “Dat is niet alleen belangrijk omdat zij voor de financiële ondersteuning zorgen, maar ook medewerking verlenen bij activiteiten.”

Als dat enthousiasme overkomt, is de continuïteit van de teams in Zwartewaterland wel gegarandeerd, maar Donker steekt niet onder stoelen of banken dat hij hoopt dat zijn teams ook anderen zullen stimuleren, met name de sportverenigingen. “Overal wordt geklaagd over het afhaken van de jongeren. Door binnen sportverenigingen ook whoZnext-teams op te zetten denk ik dat dat tij gekeerd kan worden. Via participatie kan je jeugdleden gewoon langer aan je binden. Help ze een team op te zetten, maar laat het initiatief rond activiteiten vooral aan de jongeren over”, adviseert Donker. “Zij weten echt beter wat er onder jongeren leeft.”

Drie whoZnext-teams in en om Venlo doen het apart én samen

Gemeente Venlo
Ed Noordhuis

Projectnaam:	WhoZnext Venlo, Blerick, Tegelen
Gemeente:	Venlo
Betrokken partijen:	Wel.kom, Huis voor de Sport Limburg en Gemeente Venlo
Periode:	2001-2003
Vorm van jeugdparticipatie:	Vooral actief op het organisatorisch gebied.
Doelstelling:	De sportparticipatie van jongeren verhogen en uitval in de leeftijd van 14-18 voorkomen. We willen dit doen door de jeugdparticipatie te verhogen en jongeren inspraak te geven in het sportaanbod.
Initiatief:	Destijds heeft Symbiose ons benaderd.
Resultaat:	Er zijn op dit moment 3 whoZnext teams met in totaal 20 jongeren. Verder is er een whoZnext BUZZ in het leven geroepen en worden er verschillende activiteiten georganiseerd: Beachsoccer, whoZnext challenge, whoZnext tour en teambuildingsactiviteiten.
Begroting:	In totaal is er € 30.000,- per jaar beschikbaar. Dit is inclusief begeleiding en de kosten voor de Action Games. Elk team wordt ondersteund door één persoon van Wel.kom en één persoon van de gemeente.
Informatie:	Gemeente Venlo Ed Noordhuis Kwietheuvel 28 Venlo 077-3596801

Ed Noordhuis, medewerker buurtsport van de afdeling sport en bewegen van de gemeente Venlo is enthousiast over de drie whoZnext-teams die in Venlo en de deelgemeenten Blerick en Tegelen actief zijn.

Hij waarschuwt echter ook voor te hoge verwachtingen. "Geef jongeren de kans om stap voor stap in het organiseren te groeien."

In de herfstvakantie gonsde het in Venlo en directe omgeving van de activiteiten. Voor het tweede achtereenvolgende jaar konden jongeren uit Venlo, Blerick en Tegelen kennis maken met een aantal niet alledaagse sporten. Tijdens deze driedaagse Action Games werden in Blerick onder de naam Streetexperience straat-sporten als skatehockey en kooivoetballen georganiseerd. Een dag later konden jongeren zich in Tegelen uitleven met diverse adventuregames. Op de slotdag in Venlo ging het om extreme sporten als jetskateracen en het beklimmen van een tien meter hoge ijswand. Ook voor sfeerverhogende elementen als rappers, dj's en breakdancers werd gezorgd. Deze Action Games zijn inmiddels het jaarlijkse hoogtepunt van de activiteiten van drie whoZnext-teams in respectievelijk Venlo, Blerick en Tegelen.

Centrale begeleider van de teams is Ed Noordhuis, medewerker buurtsport van de afdeling sport en bewegen van de gemeente Venlo. Hij ziet whoZnext als een mogelijkheid om jongeren nu eens werkelijk te betrekken bij sportactiviteiten en daarmee de sportuitval onder de jeugd van 14 tot 18 jaar te voorkomen. "Door middel van whoZnext hebben we jongeren bereid gevonden om na te denken over wat zij nog eigenlijk zelf willen op sport- en spelgebied. Het blijkt gewoon niet te werken als we als volwassenen iets voor de jeugd verzinnen. De gemeente Venlo heeft sportstimulering al lang hoog in het vaandel staan. En het lukt ons ook voor heel veel groepen burgers, maar tot nu toe lukte het niet voor jongeren. We hadden hier in Venlo een fantastisch meerdaags evenement, de Megasummernames, maar daar kwamen nauwelijks jongeren op af. We konden de jongeren gewoon niet bereiken"

Persoonlijke benadering

Het roer moest dus om en met whoZnext is dat gelukt. De drie whoZnext-teams zijn nu in eigen stadsdeel actief, maar werken daarnaast ook samen bij één groot evenement, de action games. Elk team wordt daarbij niet alleen door een sportcoach begeleidt, maar ook door een jongerenwerker van de welzijnsorganisatie Wel.kom. "Jeugdparticipatie is dus belangrijk om de jeugd werkelijk in beweging te krijgen. We geven hen de gelegenheid om mee te denken en daadwerkelijk mee te organiseren. Daarbij zorgen we er nadrukkelijk voor

Persoonlijke benadering

dat zij het gezicht van een activiteit vormen, ook als de feitelijke organisatie deels in handen van de gemeente ligt. Bij die gemeentelijke activiteiten betrekken we de whoZnext-teams overigens wel. We laten de teams meelopen in de organisatie, zodat zij ervaring kunnen opdoen.”

De whoZnext-teams bundelen daarnaast ook vragen van de jeugd. “Nu de teams goed draaien, worden de leden vaak door leeftijdsgenoten aangesproken met de vraag of zij niet eens dit of dat willen organiseren. Die vragen komen via die teams bij ons terecht en worden ook binnen de teams besproken.”

In 2001, toen whoZnext in Venlo begon, koos Noordhuis voor het werven van de jongeren voor de persoonlijke benadering. Daarbij koos hij in Venlo in eerste instantie jongeren die hij kende en waarvan hij inschatte dat die enthousiast zouden zijn voor whoZnext. In Blerick organiseerde hij eerst een voorlichtingsdag op de scholen en in wijkcentra. Op basis van de reacties benaderde hij vervolgens een aantal jongeren. “Het werkt bij jongeren gewoon niet om een stuk in de krant te zetten. Jongeren moet je gewoon persoonlijk benaderen en interesseren.”

Persoonlijke behandeling

Diezelfde persoonlijke benadering hanteert Noordhuis ook in de omgang met de whoZnext-teams. “Je moet een beetje los zijn in de omgang en enigszins meegaand. Dat betekent in de praktijk dat ik met de teams afspraken maak in jongerencentra. Daar beleggen we dan ook geen formele vergadering, maar gaan we een potje biljarten of darten. Met muziek, een drankje en een hapje erbij maken we het gezellig en dan op een bepaald moment gaan we wel een half uurtje bij elkaar zitten om over de lopende activiteiten te praten.” Deze informele persoonlijke benadering betekent overigens niet dat er geen concrete afspraken worden gemaakt, want Noordhuis zorgt er wel degelijk voor dat iedereen taken en opdrachten mee krijgt en dat de afspraken daarvoor worden vastgelegd en later gecontroleerd.

Deze benadering past in de stap-voor-stap-aanpak die Noordhuis voor staat. “Leden van de whoZnext-teams krijgen de gelegenheid eerst eens mee te lopen bij de organisatie van gemeente-activiteiten. In de loop van de tijd blijkt dan wel waar hun belangstelling ligt of waar zij goed in zijn. Zo ontstaat geleidelijk een rolverdeling op basis van de eigen kwaliteiten.” Af en toe blijkt dan dat binnen een team een bepaalde rol mist en dat een team op dat punt versterking nodig heeft. In overleg met de jongerenwerker die bij het team betrokken is, wordt dan een geschikte jongere uitgenodigd om het team te komen versterken. Of een bestaand lid van het team wordt gevraagd om zich eens te verdiepen op een bepaald terrein.

WhoZnext verkoopt zich zelf

Over gebrek aan belangstelling hebben de whoZnext-teams inmiddels niet te klagen. “Mijn ervaring is dat als een team eenmaal goed loopt, dat het zichzelf verkoopt. Als er nu iemand ophoudt, staan er zo drie klaar om die plaats in te nemen. Dat komt omdat de mensen inmiddels weten wat whoZnext inhoudt en dat we succesvolle activiteiten hebben georganiseerd. Dat geldt overigens niet alleen voor de jeugd. Op verjaardagen hoor ik ook volwassenen over de activiteiten van whoZnext praten. Zo’n impact hebben onze activiteiten.”

Overigens doet Noordhuis er daarnaast ook alles aan om de motivatie levendig te houden. Zo is er een jaarlijks budget voor een teambuildingsactiviteit, waarbij de drie whoZnext-teams samen een weekend doorbrengen, elkaar beter leren kennen en plannen smeden. Bovendien trakteert de gemeente de teams vaak na afloop van een activiteit op een rondje MacDonald’s. “Dergelijke randvoorwaarden zijn belangrijk om de teams te blijven motiveren. De beste reclame blijven echter de activiteiten zelf. Omdat die succesvol zijn, durven de jongeren ook te zeggen dat ze lid zijn van whoZnext. Ze vinden het tof om erbij te horen en medeverantwoordelijkheid te dragen voor knallende activiteiten.”

Ook de soms spectaculaire acties die de whoZnext-teams organiseren om belangstelling voor activiteiten te wekken, streelt het ego van de leden. “Afgelopen jaar hebben we een whoZnext-tour georganiseerd, waarbij we bij scholen met kleine activiteiten belangstelling wekten voor de Action games. Volgend jaar gaan we dat zelfs zes keer doen, bij drie scholen en bij drie wijkcentra. Ook voor het werven van deelnemers moet je naar de jongeren toe.” Hoewel ludieke acties als rappende jongeren die een verslaggever tijdens een journaaluitzending overvallen en reclame maken voor de Action Games natuurlijk de tongen ook wel los maakte. Berichten daarover in de regionale kranten deden de rest.

Succes leidt tot continuïteit

Het succes van de activiteiten heeft er inmiddels voor gezorgd dat whoZnext niet meer weg te denken is uit Venlo en omgeving. “Door de positieve publiciteit is whoZnext echt gaan leven en dan kan het haast niet anders dan continuïteit van de gemeente krijgen. Maar daarvoor moet je dus echt wel resultaten laten zien.”

Wat betreft de financiering van de activiteiten maken de teams gebruik van de potjes van Achilles, een plaatselijk jongerenproject, en het project Buurt aan Zet. Volgend jaar krijgen de drie teams ieder een eigen budget. Noordhuis zegt echter ook dat whoZnext bij een aantal activiteiten meelift met de gemeente. “Tijdens de zwemvierdaagse, die door de gemeente wordt georganiseerd, organiseerde whoZnext een beachvolleybaltoernooi. Dat kosten vrijwel niets omdat de accommodatie voor het zwem-evenement toch open was. WhoZnext schuift dus waar mogelijk bij bestaande programma’s aan.”

Cruciaal voor het succes van whoZnext is volgens Noordhuis het enthousiasme van de begeleidingsgroep. “Niet iedereen hoeft zo gek te zijn als ik, maar je moet er wel helemaal achter staan, anders werkt het niet.” Verder vindt hij dat je niet meteen te veel van jongeren moet verwachten. “Bouw het rustig op en zorg er vooral voor dat het echt een team wordt. Ga pas na verloop van tijd tot taakverdelingen over en geef de jongeren heel geleidelijk meer eigen verantwoordelijkheden”, adviseert hij. Dat spanningsveld tussen noodzaak van structuur en losse omgang met jongeren is volgens Noordhuis het lastigste voor de coaches. “Aan de ene kant moet je jongeren in hun waarde laten, aan de andere kant mag je hen best op verantwoordelijkheden wijzen. Je moet ook streng durven zijn. Juist daarom moet je de kalender niet te vol maken en goed nadenken over de activiteiten waarbij we whoZnext wel of niet betrekken.”

WhoZnext BSC-de Bilt Friso van Ommeren

Projectnaam:	WhoZnext-BSC De Bilt
Gemeente:	De Bilt
Betrokken partijen:	Gemeente De Bilt, Jeugdopbouwwerk Schakels, Rabobank, Coca Cola, Ouders en Media
Periode:	2003- huidig
Vorm van jeugdparticipatie:	Jongeren organiseren skate-activiteiten en meedenken in jeugdontwikkelingen omtrent skaten met de gemeente.
Doelstelling:	Aanbod leveren voor leeftijdsgenoten (skateactiviteiten) met uiteindelijk het realiseren van een eigen skatepark.
Initiatief:	NISB heeft ons benaderd.
Resultaat:	In totaal zijn er vier activiteiten georganiseerd: <ul style="list-style-type: none"> • Een uitstap naar skatepark Brunside in Deventer (20 deelnemers) • Een Movienight met band en bbq (er werden films van Deventer en van 'op straat' vertoont (45 deelnemers), • Een skateevenement op de autovrije zondag (250 deelnemers) en • Een teambuildingsuitje met eten (10 deelnemers).
Begroting:	Per activiteit is er gesponsord door: <ul style="list-style-type: none"> • WhoZnext/NISB (t-shirts truien, tas, etc.), • Schakels (eten, drinken, entreegelden, diverse financiële bijdrage), € 250,- per activiteit. • Coca Cola (500 euro), • Restaurant De Potvisch (korting op eten) en • Buurthuis 't Hoekie (ruimtes).
Informatie:	Stichting Schakels Friso van Ommeren FvO@Schakels.nl

“Jeugd trekt jeugd aan”

Een skatepark is het grote doel van een groep enthousiaste skaters in De Bilt. Onder de naam **Bilthovense Skate Crew (BSC)** organiseert dit **whoZnext-team** activiteiten voor leeftijdsgenoten.

Het team hoopt daarmee naamsbekendheid en goodwill te kweken, zodat de gemeente uiteindelijk niet anders kan dan de jongens belonen met het gedroomde skatepark. Sportbuurtwerker Friso van Ommeren ondersteunt het team en probeert ze vooral gemotiveerd te houden.

Het whoZnext-team in De Bilt is op een bijzondere manier, en vooral dankzij de alertheid van sportbuurtwerker Friso van Ommeren, tot stand gekomen. “Natuurlijk had ik al het een en ander gehoord van whoZnext. Het project heeft in welzijnsland nu eenmaal een goede naam. Ik had het al een tijdje in mijn achterhoofd om er iets mee te gaan doen, maar ik besloot de zaak eens op te draaien. Eerst maar eens met jongeren praten en dan in de loop van de tijd zien of er een whoZnext-team in zou zitten.”

Als straathoekwerker en sportbuurtwerker is Friso regelmatig op straat te vinden om met jongeren te praten en te horen waar zij zich mee bezig hielden. En zo kwam het dat hij van de politie hoorde dat er in de parkeergarage van de Kwinkelier overlast veroorzaakt werd. Het bleek om skaters te gaan. “Door de herrie en de snelheid boezemden die jongens angst in. Bovendien waren ze bezig op een plek waar niet geskate mocht worden.” Friso is met de jongens gaan praten en legde daarmee de kiem voor het whoZnext-team in De Bilt.

Aansluiting bij een ‘sterk merk’

De klacht van de groep skaters was helder. Er was in de gemeente weliswaar een zogenaamde half pipe waar ze in principe konden skaten, maar die was veel te hoog voor ze. Hun droom, zo begreep Friso, was een echt skatepark met meerdere apparaten om over te skaten.

“Ik heb die groep toen uitgenodigd in een buurthuis. Daar hebben we zitten praten over mogelijkheden om dat doel te verwezenlijken. Ik heb ze toen voorgesteld dat zij eerst eens moesten laten zien wat ze konden. Ik vertelde dat zij naamsbekendheid konden creëren door zelf activiteiten te organiseren. En dat zij daarmee goodwill zouden kweken en meer kans zouden maken bij de gemeente.” Friso kon bovendien vanuit de provinciale Steunfunctieorganisatie Schakels voor een budget zorgen.

Later vertelde Friso ook over whoZnext. “Dat concept werd eerst niet goed begrepen, maar na de training die zij volgden, viel het kwartje.” Friso koos er overigens bewust voor om onder de paraplu van whoZnext te gaan opereren, omdat het project een goede naam heeft. “We sloten ons aan bij een sterk merk.”

Inmiddels is de groep, die zich ook wel de Bilthovense Skate Crew laat noemen, al ruim negen maanden bezig. “Het gaat goed”, meent Friso. “Ze hebben een duidelijk doel voor ogen.” Dat eigen doel is wat hem

betreft een belangrijk aspect van jeugdparticipatie. "Daarnaast is het belangrijk dat de jongeren leren om mee te denken. En dat zij gestimuleerd worden om mee te organiseren. Een mooi bijeffect daarvan is dat zij al doende leren hoe ze moeten samenwerken en bijvoorbeeld een administratie moeten bijhouden. Bovendien merk ik dat ze elkaar tijdens activiteiten ook corrigeren. Tenslotte is het belangrijk dat jeugd zich inzet voor leeftijdsgenoten. Jeugd trekt jeugd aan, dat is in De Bilt al gebleken."

Persoonlijke band

Wat betreft die activiteiten is whoZnext in De Bilt rustig begonnen. De eerste activiteit was een uitstapje naar skatepark Burnsite in Deventer, waarvoor zich twintig deelnemers meldden. Een paar maanden later werd in een buurthuis een filmavond georganiseerd, die vijftien bezoekers trok. Het meest in het oog springende evenement waarvoor het skatende whoZnext-team verantwoordelijk was, is een autovrije dag voor het gemeentehuis van De Bilt. Daarbij werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om pal voor het gemeentehuis een skate-demonstratie en -lessen te geven die maar liefst 250 kijkers trok.

Zijn begeleidende taak vroeg van Friso veel tijd. "Iedere twee weken belegden we een vergadering van pakweg twee uur. Naarmate een activiteit dichterbij kwam, gingen we zelfs eenmaal per week vergaderen." Zijn belangrijkste taak daarbij was het zorgen voor enige structuur en sturing, want "vaak hadden ze geen idee hoe ze iets aan moesten pakken." Friso zorgde ook voor de rolverdeling binnen het team. "Door met ze te praten ontdek je gauw waar ieders kwaliteiten liggen."

In de loop van de tijd ontdekte Friso ook de meest efficiënte manier om met het team om te gaan. "Aanvankelijk dacht ik het heel serieus te kunnen aanpakken, maar dat werkt niet. Die jongens doen het vrijwillig. Ze willen ook even een peukie kunnen roken. Dus probeerde ik ook bewust tijd voor gezelligheid in te bouwen en zo het vertrouwen te winnen. Maar desondanks moet je wel zorgen voor een agenda en een taakverdeling, anders komt er niets van de grond."

Friso ging ver in zijn rol als 'vriend' van de skaters. Zo bezocht hij ook optredens van het bandje waarin een aantal whoZnext-teamleden speelden. "Die persoonlijke band is belangrijk om tot resultaten te kunnen komen", weet hij.

Voor de financiering van de activiteiten kon whoZnext terugvallen op het budget van Schakels. Daarnaast hebben de activiteiten zelf door de verkoop van drankjes ook wel weer wat geld opgeleverd, maar desondanks schat Friso de kosten op zo'n 250 euro per activiteit.

In De Bilt zijn er behalve Schakels dus geen andere organisaties bij whoZnext betrokken. Ook de gemeente subsidieert het project op dit moment niet, dit gaat vanaf 2004 vanaf de Breedtesportimpuls van start. Daar staat tegenover dat veel winkels inmiddels vertrouwd zijn geraakt met whoZnext en welwillend toestaan dat het team posters ophangt waarop activiteiten worden aangekondigd. "Bovendien zorgt de vader van een van de jongens ervoor dat die posters gedrukt worden. En een buurthuis geeft ons de ruimte om te vergaderen."

"Zorg voor een duidelijk doel"

Voor organisaties die ook aan de gang willen met een whoZnext-team heeft Friso een aantal duidelijke adviezen. "Zorg dat er een duidelijk doel is, dat liefst ook voor de gemeenschap belangrijk is. Het skatepark, waarnaar dit team streeft, is gunstig voor de gemeente omdat het overlast op andere plekken voorkomt. En het is gunstig voor de jeugd die daardoor een goede plek krijgt om hun hobby uit te leven." Friso haast zich echter ook te zeggen dat dit een heel ambitieus doel is, dat niet makkelijk is te verwezenlijken. "Daarom moet je met een team ook kleinere doelen stellen, die makkelijker te bereiken zijn."

Door dergelijke successen blijft een team ook gemotiveerd."

Een tweede advies betreft de rolverdeling binnen het team. Volgens Friso helpt die rolverdeling bij de structuur, geeft het de leden enige status en zorgt het voor duidelijkheid.

Daarbij vindt hij bovendien dat je iedereen serieus moet nemen, want dat motiveert de jongeren ook. Wat overigens ook een stimulerende werking heeft, zo is Friso's ervaring, is het kledingpakket. "Dat vinden ze echt tof. Vooral ook als ze merken dat anderen eigenlijk ook bij dat team willen horen." Daarmee kaart hij meteen een probleem aan, "want als er in De Bilt nog een tweede whoZnext-team zou ontstaan, zou die aanvankelijk toch als een concurrent worden gezien. Nu zijn zij nog de enige met zo'n trui en zo'n cap."

Overigens is zijn ervaring dat voor een tweede team vooral goede begeleiding nodig is. "Ik heb presentaties op scholen gegeven en dan blijkt dat leerlingen wel enthousiast zijn, maar dat er toch niets van de grond komt. Er is dan gewoon iemand nodig die voor binding zorgt."

Voor zijn eigen team is het intussen vooral de uitdaging om gemotiveerd te blijven. Het grote doel, dat skatepark, ligt immers nog bepaald niet in het verschiet. "Ik heb wel gesprekken gevoerd met de gemeente in de hoop dat een skatepark een eerlijke kans krijgt. De gemeente is wel bezig met een beleidsplan voor sport- en spelvoorzieningen. Samen met het team hebben we ook gekeken naar mogelijkheden voor een skatepark. Het grote probleem is echter dat veel omwonenden al snel anti-jeugd lijken. Gelukkig zijn er ook twee wethouders die enthousiast over het skaten zijn."

Intussen doet het whoZnext-team zijn best om haar naamsbekendheid en goodwill te vergroten. Friso heeft het team intussen uitgedaagd om een officiële skatevereniging op te richten. Dat blijkt echter nog lastig te zijn. Hij opperde dat plan ook met het oog op de toekomst. "Want als dat skatepark er werkelijk komt, hoop ik natuurlijk dat het whoZnext-team actief blijft en activiteiten blijft organiseren."

Juist om die toekomst te verzekeren hoopt Friso dat de gemeente zorgt voor een wat ruimer activiteitenbudget. "Want nu gaat het nog ten koste van andere activiteiten van Schakel. Ik probeer ze ervan te overtuigen dat whoZnext belangrijk is. Dat het belangrijk is dat jeugd elkaar stimuleert en inspireert. Gelukkig merk ik dat het enthousiasme van de gemeente groeit. Bij de laatste activiteit waren ze in ieder geval ook aanwezig."

Skaten zorgt voor samenhang

Wat Friso in de loop van de samenwerking met het whoZnext-team geleerd heeft is dat jongeren wel willen, maar structuur nodig hebben. "En dat mijn eigen enthousiasme stimulerend werkt. Ik merk dat als mijn energie minder wordt, dat dat effect heeft op het team." En verder weet Friso inmiddels natuurlijk alles van skaten. "Een hele hechte sport, waarbij ouderen het stoer vinden om jongeren wat te leren. Dat vind ik mooi."

Toekomst

Het team is momenteel bezig om een officieel rapport omtrent de behoeften van een skatepark te maken. Zij informeren bij skatewinkels en andere gemeenten. In Januari 2004 zal het rapport met een power piont presentatie aan de wethouder overhandigd worden. Dan is het de bedoeling dat onder de vlag van een stichting ook fondsen worden geworven. In het kader van samenwerking zijn hiervoor ook studenten van de Hogeschool van Utrecht ingezet.

Tot slot is het team ook druk bezig om de activiteiten door te zetten. In de planning staan een filmavond, een uitje en skatelessen voor beginnende skaters.

“WhoZnext zet jongeren in beweging”

WhoZnext in Zeeland Gerben Schram

Projectnaam:	whoZnext vlissingen- Bossenburg , 16+ van 18 hoog (Kapelle), Borsele en Heinkenszand (whoZnext ongeorganiseerd)
Gemeente:	Vlissingen, Kapelle, Borsele
Betrokken partijen:	1) whoZnext vlissingen- Bossenburg- Gemeente, politie, sportbuurwerker 2) 16+ van 18 hoog (Kapelle), verenigingen + fitnesscentra (instructeurs) 3) Borsele (whoZnext ongeorganiseerd)- Jongerenraad Borsele
Periode:	Oktober 2002-2003
Vorm van jeugdparticipatie:	Vooral actief op het organisatorisch gebied actief en fluiten ook wedstrijden.
Doelstelling:	1) whoZnext vlissingen- Bossenburg- voorkomen van overlast in de achterstandswijken 2) 16+ van 18 hoog (Kapelle) - kennismaken met vrijwilligerswerk en diversiteit aan sporten 3) Borsele (whoZnext ongeorganiseerd)- Sportoriëntatie en keuze
Initiatief:	SportZeeland
Resultaat:	In Vlissingen zijn er minder klachten uit de buurt. Er is dus sprake van minder overlast. In Kapelle heeft het whoZnext welke actief is binnen de kerkgemeenschap, zelfstandig een startersweekend georganiseerd. Het team uit Borsele heeft in Heinkenszand een honkbalclinic georganiseerd en zelf posters gemaakt. Dit met als doel het honkbalveld promoten.
Begroting:	In totaal is er € 500,- voor 2 jaar beschikbaar beschikbaar en sponsoren de gemeentes zelf in materiele zin.
Informatie:	SportZeeland Gerben Schram g.schram@sportzeeland.nl 0118670841

Vanuit SportZeeland, de provinciale sportraad van Zeeland, zijn verschillende whoZnext-teams geïnitieerd. Zowel in aandachtswijken in Vlissingen, als in kleine dorpskernen elders in de provincie, heeft dat geleid tot tal van activiteiten. Duidelijk is dat de noodzaak en mate van begeleiding sterk afhangt van de groep jongeren die mee doet.

Teambegeleider Gerben Schram weet inmiddels haarscherp het verschil tussen de stadsjeugd en de jongeren in een klein dorp. In Zeeland onderkende SportZeeland verschillende, uiteenlopende motieven om te zoeken naar de mogelijkheden van jeugdparticipatie. Aan de ene kant kampt ook deze provincie met de specifieke problematiek van grote steden. Zo zijn er in Vlissingen wijken waar jongeren betrekkelijk veel overlast bezorgen. Aan de andere kant zijn er in de provincie kleine dorpen en gemeentekernen, waar voor jongeren erg weinig georganiseerd wordt.

Daarnaast speelt, net als elders in het land, de zorg om de uitval van jeugdigen als het om sporten en bewegen gaat. Volgens Gerben Schram, medewerker bij SportZeeland, is whoZnext een mooi initiatief dat binnen de provincie meerdere doelen kan dienen. “WhoZnext is eindelijk een project dat echt op de jeugd gericht is en dat de jeugd de kans geeft haar eigen beslissingen te nemen. Ik vind het een ideaal project om jongeren een eigen inbreng te geven. Bovendien geeft het sportverenigingen de kans om meer jeugdgericht bezig te zijn. Het stimuleert de jongeren om zelf activiteiten te organiseren en elkaar in beweging te houden. Dat voorkomt uitval.”

WhoZnext-team toomt overlast in

WhoZnext startte in Vlissingen met financiële ondersteuning van de provincie Zeeland en gelden van de gemeente. Het belangrijkste doel was in dit geval niet zo zeer op de sport gericht, maar op een sociaal probleem. Jongeren veroorzaakten in de wijk veel overlast. “Met behulp van een vrijwilligster van het wijkcomite hebben we daar jongeren geworven die actief betrokken wilden zijn bij het organiseren van sportactiviteiten. De rol van deze vrijwilligster was belangrijk omdat zij de jongeren kent en hen redelijk goed kan inschatten. In Bossenveld is dan ook bewust gekozen om populaire jochies en gangmakers bij whoZnext te betrekken.” De resultaten na een jaar liegen er dan ook niet om. Hoewel het team zich haast symbolisch The Outlawz noemt, is het er in geslaagd door middel van geslaagde activiteiten de jeugd in de wijk aan zich te binden. Het grootste succes was een wijkdag, met onder meer zaalvoetbal, basketball, springkussens voor de jongsten voor het hippe element nog wat optredens van rappers. The Outlawz haalde er zelfs de regionale televisie mee. En ook de gemeente Vlissingen kan tevreden zijn, want door de activiteiten van het whoZnext-

Cultuurverschillen per team

team is de overlast in Bossenburg aantoonbaar afgenomen. Sterker, de verstandhouding tussen de jongeren van de buurt en de buurtbewoners is verbeterd door de wens om een voetbal- en basketballooi aan te leggen in de wijk. “De jongeren hebben zelf de mogelijkheden onderzocht, hebben bij de gemeente naar de voorwaarden gevraagd en hebben de buurtbewoners persoonlijk aan de deur bezocht om hun steun voor dit ideeën te vragen. Vervolgens wordt in een rapport alle informatie samengebracht en aan de gemeente aangeboden.” Dus die kooi gaat er wel komen, is de verwachting van Schram.”

Sportverenigingen werden door J-scan overtuigd

Elders in de provincie was de aanpak wezenlijk anders. Zo werd in Borsele en Kapelle nadrukkelijk de samenwerking met sportverenigingen gezocht. Overigens gebeurde ook dat op verschillende wijzen. “In Borsele is eerst met een whoZnext-team gestart, waarna de belangstelling van sportverenigingen gewekt werd. In Kapelle hebben we eerst de belangstelling van sportverenigingen gewekt en hebben we juist binnen die verenigingen jongeren geworven voor een whoZnext-team.”

In alle gevallen staat of valt het succes van een whoZnext-team volgens Schram met de kwaliteit van de begeleiders. “Die moeten goed met jongeren overweg kunnen. En die moeten ook goed kunnen inschatten wat er wel of niet mogelijk is.” Zo hebben de teams inmiddels ervaren dat het lastig is om een kleine kern grote activiteiten te organiseren. De reden daarvoor is dat het openbaar vervoer in Zeeland niet optimaal is, terwijl gemeentekernen soms een flinke afstand van elkaar aflighten. “Juist in die kernen moet je dan ook kiezen voor kleine activiteiten, gericht op de eigen kern en dus niet gericht op de hele gemeente.”

Een belangrijk hulpmiddel voor de teams was de zogenaamde J-scan. Deze maakt het mogelijk om snel een indruk te krijgen van wat jongeren nu eigenlijk zelf willen en zelf vinden van de sportvereniging waarvan zij lid zijn. “De resultaten van die J-scan hebben we in beide gevallen aan bestuurders van de sportverenigingen gepresenteerd. Dat overtuigden de verenigingen ervan dat zij te weinig jeugdgerichte activiteiten organiseren, terwijl meteen duidelijk werd dat er wel degelijk jongeren te vinden waren die activiteiten willen organiseren.”

In beide gemeenten zijn er binnen sportverenigingen inmiddels whoZnext-teams actief die eigen activiteiten organiseren. “Voor de verenigingen is dat goed. Jongeren weten goed wat zij zelf en hun leeftijdsgenoten willen. De kans op succes is dan ook groot en daar varen de verenigingen wel bij.”

Schram is dan ook niet bezorgd dat alle fraaie initiatieven zullen verdwijnen als het project over twee jaar af loopt. Hij verwacht dat de jeugdparticipatie tegen die tijd bij de verschillende verenigingen goed genoeg is ingebed.

Cultuurverschillen per team

Voor de ondersteuning van de whoZnext-teams heeft Schram gemiddeld vijf uur per week nodig. In deze tijd ondersteunt hij meerdere teams, die allemaal vanuit de vereniging, of vanuit de wijk, een vrijwilliger hebben die ook helpt. “Daar zitten uiteraard pieken bij, afhankelijk van de fase van organisatie van een activiteit.”

Over de samenwerking met de jongeren is Schram tevreden. “Overigens heb ik wel gemerkt dat er een groot verschil is tussen de teams in een dorp en de teams in een stad. In dorpen zijn de jongeren wat gereserveerder, maar als puntje bij paaltje komt, komen zij wel altijd hun afspraken na en voeren zij hun taken naar behoren uit. Met de jeugd in de stad is dat lastiger, die blijken vaak meer sturing en duidelijk deadlines nodig te hebben. Die moet je ook kleinere opdrachten geven.”

De aanpak hangt dus sterk van de groep jongeren af, maar in alle gevallen blijkt het wel te helpen om enige structuur aan te brengen en duidelijk afspraken te maken. “Aan de andere kant moet je als coach ook weer niet te streng zijn. Natuurlijk moet er ook ruimte zijn voor gezelligheid en gebabbel over school, als de coach tijdens vergadering uiteindelijk maar zorgt dat er ook concrete beslissingen worden genomen.”

Wat betreft de financiën voor de whoZnext-teams zegt Schram dat er met een beetje creativiteit veel mogelijk is. “Vaak kunnen bij activiteiten ook sportbonden worden betrokken. Voor hen betekenen de activiteiten van de whoZnext-teams ook promotie van hun sport. Vaak kunnen de whoZnext-teams dan voor een luttel bedrag van materiaal en menskracht gebruik maken.”

Over de toekomst van de whoZnext-teams in Zeeland maakt Schram zich geen zorgen. “Tot nu toe zijn de teams succesvol. De jongeren hebben echt het idee dat zij zelf activiteiten organiseren. Doordat zij de verantwoordelijkheid zelf dragen, voelen zij zich ook verantwoordelijk, waardoor de motivatie groeit. De trots op de eigen activiteiten heeft bovendien een wervend effect op andere jongeren. En ja, het whoZnext-kledingpakket helpt natuurlijk ook.”

De whoZnext-teams binnen sportverenigingen hebben die verenigingen bovendien doen beseffen dat jeugdparticipatie ook voor hen goed is. “Verenigingen moeten hun jeugd als volwaardig zien. Met een eigen activiteitenbudget kan de toekomst van de jeugdparticipatie ook binnen die verenigingen worden veilig gesteld. Ik verwacht dat dat wel meer gaat gebeuren.”

“Maak jongeren bewust van wat er voor hun sport nodig is”

WhoZnext

KNKV

Jan Tonny Visser

Om te korfballen is er meer nodig dan een bal en een veld. Het Koninklijke Nederlandse Korfbal Verbond (KNKV) beseft dat. En het beseft ook dat voor belangrijke taken als het organiseren van wedstrijden en toernooien, coachen en scheidsrechters steeds weer vers bloed nodig is.

Projectnaam:	KNKV whoZnext
Gemeente:	Regio team noord
Betrokken partijen:	KNKV, Sport Fryslân, NISB
Periode:	Pilot project: 2002 – 2003 Vervolg 2004
Vorm jeugdparticipatie:	spelen – trainen – scheidsrechters – besturen
Doelstelling:	Bewustmaken van de vier bovengenoemde punten van jeugdparticipatie binnen dit project. En jongeren kennis laten maken met de randvoorwaarden om te kunnen sporten.
Initiatief:	Sport Fryslân & NISB
Resultaat:	Promotie van het project KNKV whoZnext en presenteren van het team. Verder is het team ingezet bij verschillende evenementen.
Begroting:	€ 3000,- voor de pilot periode van twee jaar. Dit is een hoog bedrag en bleek dan ook ruim voldoende. Wel brengt een boven provinciaal team extra kosten met zich mee (bijv. reiskosten etc.)
Informatie:	KNKV Jan Tonny Visser Kalverdijkje 77c 058-2677944 jtvisser@sport-frl.nl

Een whoZnext-team in district Noord probeert jeugdigen te betrekken bij de activiteiten van de bond, opdat ook in de toekomst voldoende kader beschikbaar is. Het whoZnext-team van district Noord van de KNKV werd in 2002 opgericht. “Dit is binnen de bond een pilot-project in samenwerking met Sport Friesland”, vertelt Jan Tonny Visser, sportconsulent bij de KNKV en coach van het whoZnext-team. Het whoZnext-team richt zich puur op jeugdige korfballers en jongeren die in korfbal geïnteresseerd zijn. “Doel van het team is om jeugdige korfballers bekend te maken met andere aspecten van hun sport, zoals trainer of scheidsrechter zijn. Op die manier hopen we jonge korfballers vroegtijdig te laten proeven aan andere aspecten van hun sport. Uiteindelijk hopen we natuurlijk dat zij daardoor beseffen dat het ook leuk is om tot het kader van een vereniging te behoren.”

Het whoZnext-team is een proefproject binnen de bond, dat wellicht gaat leiden tot meer whoZnext-teams in andere districten binnen het KNKV. In hoeverre het werkelijk zo ver zal komen, is nog onzeker. De recente bezuinigingen binnen de Nederlandse sportwereld laat ook het KNKV niet onberoerd. “Maar gelukkig wordt in de voorlopige beleidsplannen voor 2004 ons team wel genoemd”, zegt Visser optimistisch.

Helderheid over de verwachtingen

Ambassadeurs van de sport

Het whoZnext-team binnen het KNKV ontstond na een gesprek van NISB en Sport Friesland. "Daarbij werd concreet de vraag gesteld hoe het KNKV tegen het whoZnext-project aan keek. Als gevolg daarvan hebben wij er onze gedachten over laten gaan en werd dit team opgericht." Het verbond realiseerde zich dat niet alle korfbalsters supertalenten zijn en dus na verloop van tijd zouden kunnen afhaken. Tenzij die spelers tijdig in aanraking komen met andere aspecten van de sport en die ook gaan waarderen. "We willen laten zien dat ook andere functies dan speler-zijn aantrekkelijk kunnen zijn."

Voor het werven van whoZnext-teamleden hanteerde Visser een bijzondere methode. "Elk district heeft een talententeam. Daarvoor worden selectiewedstrijden gehouden, waaruit uiteindelijk de selectie voort komt. Ik ben bij de bijeenkomst geweest waar dat gebeurde en heb me toen tijdens een presentatie juist op de afvallers gericht." Het gevolg daarvan was dat een aantal jeugdige subtoppers enthousiast werden gemaakt voor een nevenfunctie binnen het district. "Zij fungeren in feite als ambassadeurs van het KNKV."

Bungee-korfballen

Het whoZnext-team heeft zich tot nu toe vooral bezig gehouden met promotionele activiteiten. "Dat komt omdat het KNKV dit jaar honderd jaar bestaat en de kalender al vol staat van de korfbalactiviteiten. Bij veel van die activiteiten is het whoZnext-team wel aanwezig geweest om zich binnen het district bekend te maken. "Uniek is dat het team een eigen 'sport' heeft ontwikkeld: het bungee-korfballen. WhoZnext introduceerde deze activiteit tijdens het Drie Provinciën Toernooi eind 2002. Bij bungee-korfbal zijn twee spelers naast elkaar op een springkussen met twee wanden vastgemaakt aan een elastiek. Aan het eind van hun springkussen staat een korf waarin gescoord moet worden. Door het elastiek is het echter lastig om in de buurt van de korf te komen. Wie desondanks de meeste doelpunten maakt, wint de partij. Het spelletje bleek zo succesvol dat het team in het voorjaar van 2003 tijdens een sportdag ter afsluiting van het School & Sportschooljaar van vier Friese gemeenten werd uitgenodigd om het bungee-korfbal te organiseren."

Dit soort activiteiten is volgens Visser goed om de sport te promoten en past dan ook in de doelstellingen van het whoZnext-team, al was het maar omdat de teamleden daardoor leren om activiteiten te organiseren. "Dit was hun eigen idee. Wat mij betreft dus een goed voorbeeld van jeugdparticipatie. Ik denk dat de jeugd binnen sportverenigingen vaak te weinig ruimte krijgt om eigen ideeën naar voren te brengen. Jeugdleden weten echter het beste wat er binnen jongerengroepen leeft. Dus laat ze dat maar aanpakken. Laat ze daar maar zelf handen en voeten aan geven, en geef ze daar de hulpmiddelen en financiën voor. Mijn ervaring is dat ze dat leuk vinden."

De gedachte aan jeugdparticipatie is binnen het KNKV niet nieuw. "Al een paar jaar geleden heeft het KNKV een overleg met jongeren georganiseerd. Daaruit bleek al dat de korfbaljongeren ook behoefte hadden aan eigen evenementen. De bond realiseert zich inmiddels dat dat de terugloop in leden en kader kan voorkomen. Je moet jongeren dus veel meer bij de club betrekken. Clubs moeten er voor zorgen dat jongeren zich thuis voelen in een vereniging. Zodat het een tweede thuis voor ze wordt, met leuke activiteiten."

In de pijplijn

Nu het jubileumjaar en de bijbehorende activiteiten zo langzamerhand achter de rug zijn, is het whoZnext-team in een doorstartfase belandt. Ideeën heeft het team echter genoeg. Zo zijn er plannen om in een aantal regio's bijeenkomsten te organiseren voor en door jonge korfbalsters. "We denken dan aan pupillenwedstrijden waarbij de oudere jeugd als trainer, coach en scheidsrechters optreden. Op die manier kunnen zij zelf ervaren dat het ook leuk is om op een andere manier met korfbal bezig te zijn." Het team overweegt ook om een boekje te maken met interviews met bijvoorbeeld een topscheidsrechter en een aankomende jeugdige scheidsrechter. "Op dit manier krijgt de jeugd een beter beeld van hoe de carrière van scheidsrechter kan verlopen en waarom het leuk is om scheidsrechter te zijn." Op dezelfde manier wil het team ook coaches, trainers en bestuursleden over het voetlicht brengen. Het boekje wil niet alleen voorlichtend zijn, maar zal voor het whoZnext-team ook als visitekaartje fungeren. En uiteraard zal whoZnext ook aanwezig zijn bij de Junior World Cup die komend voorjaar in Nederland wordt gehouden. "Daar komen veel jongeren op af. Wellicht gaan we daar een pauze-activiteit organiseren."

De districtsaanpak van het whoZnext-team binnen het KNKV is vrij uniek. Visser moet echter toegeven dat er ook nadelen aan zitten. "De leden van het team zijn razend enthousiast, maar zij hebben ook een agenda, die net zo vol staat als die van mij. Het nadeel is bovendien dat de teamleden vanuit het hele district komen, zodat er altijd veel reistijd nodig is. Het is dus vaak lastig om een geschikte vergadermoment te vinden."

Overigens krijgen de whoZnext-teamleden hun reiskosten wel vergoed. Het is zelfs een van de grootste kostenposten van het team. "We hebben een begroting van drieduizend euro die deels van de landelijke bond komt en deels van het district. Dit jaar hebben we daar echter weinig van gebruikt, omdat we veel hebben meegelif met jubileumevenementen."

Helderheid over de verwachtingen

Een duidelijk budget is volgens Visser wel één van de voorwaarden om een whoZnext-team aan het werk te zetten. "Daarnaast moet je helder zijn over wat je van ze verwacht en hoeveel tijd ze daarmee kwijt zijn." Verder adviseert de team-coach om de jongeren belangrijk te maken. "Geef ze verantwoordelijkheden door duidelijke taken af te spreken, want dat is een van de charmes van de whoZnext-aanpak. Ik geef als coach hoogstens de grenzen aan." Die aanpak is volgens de coach zelf goed gelukt. "In het begin moest ik nog veel sturen, omdat ze nog niet precies wisten hoe ze iets moesten aanpakken. Maar als ze eenmaal bezig zijn, gaat het vanzelf en is het slechts een kwestie van bijsturen. Zij leren gedurende dat proces. Je ziet ze gewoon groeien."

Wat Visser voor de toekomst hoopt is dat het whoZnext-team de regionale verenigingen aan het denken zet. "Vooral de grotere verenigingen zouden best ook whoZnext-teams kunnen oprichten. Daarbij zou het districtsteam in eerste instantie als coach kunnen fungeren", peinst Visser.

“Jongeren leren contacten te leggen met organisaties en instanties”

Rachel Wouters begeleidde vanuit de gemeente Soest een whoZnext-team dat gemeentegrens overschrijdend was. Leerlingen van drie scholen in Soest en Baarn organiseerden met gemeentelijk steun een groots sportevenement voor achthonderd scholieren. Ook tal van sportverenigingen uit de gemeenten werkten mee aan het succes van het evenement dat volgend jaar een vervolg krijgt.

Vanaf 2002 krijgt de gemeente Soest subsidie uit van het ministerie van WVC in het kader van de breedtesportimpuls (BSI). Eén van de pijlers die de gemeente heeft gekozen voor de BSI-projecten wordt gevormd door de sportcoördinator, die onder andere de doelgroep jeugd in haar takenpakket heeft. “Net als elders in het land hebben we ook in Soest te maken met uitval onder jeugdige sporters”, vertelt Rachel Wouters, coach van het intergemeentelijke WhoZnext-team. “We beseffen dat een van de belangrijkste redenen daarvoor is dat jongeren onvoldoende betrokken worden bij beslissingen binnen verenigingen en bonden.”

Toen Wouters dan ook in contact kwam met de whoZnext-campagne was zij meteen enthousiast. “Wij vonden het belangrijk dat het hier om een landelijke campagne ging, waar wij als gemeenten bij aan konden haken. We hoefden in ieder geval het wiel niet meer opnieuw uit te vinden. Er was een structuur, die echter volop ruimte gaf voor onze eigen invulling.”

WhoZnext
Baarn & Soest
Rachel Wouters

Projectnaam:	WhoZnext Baarn & Soest
Gemeente:	Baarn & Soest
Betrokken partijen:	Gemeente Baarn & Soest, 3 Voortgezet Onderwijsscholen; met name rectoren en secties Lichamelijke Opvoeding, Sportverenigingen, (Attractieverhuur)
Periode:	September 2002-September 2003
Vorm van jeugdparticipatie:	Het meedenken/beslissen en organiseren van een sportevenement.
Doelstelling:	Het bevorderen van het voor en door principe; jeugd kennis laten maken met minder traditionele sporten; Meer profilering van de verenigingen en interscholair activiteiten stimuleren.
Initiatief:	Gemeente Soest en Baarn.
Resultaat:	WhoZnext-teamleden hebben ieder hun eigen persoonlijke leerervaringen opgedaan en heeft hen een gevoel van “trots” gegeven. Het resultaat van het evenement was dat 800 scholieren die met de medewerking van meer dan 100 vrijwilligers kennis hebben kunnen maken met minder traditionele sporten. Tevens hebben verenigingen zich kunnen profileren en hebben alle vrijwilligers positief gereageerd en al toegezegd bij een eventueel vervolg weer graag hun medewerking willen verlenen.
Begroting:	De begroting voor het project in september 2002 bedroeg € 7000,-. Het evenement heeft uiteindelijk zo'n € 10.000 gekost, waarbij gezegd moet worden dat door het enorme aantal deelnemers voor een aantal activiteiten er extra materiaal gehuurd moest worden. Uiteindelijk hebben beide gemeenten ongeveer € 4500,- beschikbaar gesteld.
Informatie:	Gemeente Baarn & Soest Rachel Wouters Postbus 2000, 3760 CA Soest 035-6093540, 06-51989001 woutr@soest.nl

Intergemeentelijke opzet

Hoewel het initiatief voor het whoZnext-team door de gemeente Soest werd genomen, is ook al snel samenwerking gezocht met de buurgemeente Baarn. “Dat heeft te maken met het feit dat jongeren zich weinig van gemeentegrenzen aantrekken. En met het feit dat veel jongeren in Soest in Baarn op school zitten en andersom.” Het lag dan ook voor de hand om intergemeentelijke samenwerking te zoeken en ook de scholen bij de samenwerking te betrekken. Wat de gemeenten voor ogen stond was het vergroten van de jeugdparticipatie. “We weten wat jongeren willen en hen vervolgens actief betrekken bij het organiseren van een evenement. We kozen voor een whoZnext-team omdat de whoZnext-campagne zo goed aansluit bij onze doelstelling en omdat we gebruik konden maken van de ondersteuning van de centrale whoZnext-organisatie.” Een van de belangrijkste taken bij het opstarten van het whoZnext-team was uiteraard het werven van jongeren. “We hebben toen gemerkt hoe belangrijk communicatie met de scholen is. Zonder scholen begin je niets, want daar zitten immers de jongeren die je wil bereiken en bij het project wil betrekken.” Via de rectoren van de drie scholen kwam Wouters in contact met drie docenten die vervolgens de werving van jongeren voor hun rekening hebben genomen. “Zij kennen de jongeren immers beter dan ik.” De werving resulteerde in een whoZnext-team van vijf jongeren van drie verschillende scholen. Deze vijf volgden eerst een algemene whoZnext-training. “Ik vreesde aanvankelijk problemen door het niveauverschil tussen de jongeren onderling, want we hadden leerlingen van een lyceum, maar ook MAVO-leerlingen.

Centrale sturing kost tijd

Uiteindelijk bleek, mede door de gezamenlijke training, dat het team naar elkaar toegroeide en zelf goed kon bepalen wie het beste in staat zou zijn bepaalde taken uit te voeren.”

Zo merkte Wouters overigens ook dat het feit dat zij nog een jonge ambtenaar is, ook in het voordeel van de samenwerking werkte. “De leeftijds kloof was niet zo groot, waardoor het makkelijker was om vertrouwen te winnen. Ik merkte dat ook doordat er tijdens de gezamenlijke projecturen ook ruimte was voor gesprekken over persoonlijke onderwerpen.”

Voor de scholen, die gaandeweg steeds meer van harte gingen meewerken, bleek het belangrijk dat het project niet alleen voor, maar vooral ook door jongeren georganiseerd werd. “Juist om die samenwerking met scholen te bewerkstelligen bleek communicatie met die scholen erg belangrijk. Dat betekent bijvoorbeeld dat we niet zo maar posters gingen ophangen of flyers gingen uitdelen, maar ook altijd even met de rector gingen praten om hem op de hoogte te stellen van de voortgang van het project.”

Centrale sturing kost tijd

Juist omdat de leden van het whoZnext-team van verschillende scholen kwamen, lag het in de lijn van de verwachting dat er gestreefd zou worden naar een evenement voor de drie betrokken scholen. Dat resulteerde uiteindelijk in een groots opgezette sportmiddag, waarbij achthonderd scholieren van de drie scholen kennis konden maken met heel uiteenlopende en niet altijd voor de hand liggende sporten. Zo konden jongeren kiezen uit activiteiten als survival, klimmen, beach-volleybal, voetvolley, unihockey, handboogschieten, golf, softbal, skaten, mountainbiken, kickboxen en aerobics. Om het geheel af te maken, werd 's avonds een groot feest voor alle scholieren georganiseerd.

Het gevolg van deze grootse opzet was wel dat het voor Wouters als ambtenaar lastig was om de benodigde tijd goed in te plannen. “Het vroeg meer tijd dan ik van te voren had gedacht. Ik merkte dat de jongeren voldoende goede ideeën hadden, maar ik merk ook dat er veel sturing nodig was. Een handicap was dat we met verschillende scholen en dus met verschillende roosters te maken hadden. Daardoor was het aanvankelijk lastig om goede momenten te kiezen om elkaar te ontmoeten. Toch is dat belangrijk, omdat dat structuur biedt en voor samenhang zorgt. We hadden achteraf natuurlijk ook kunnen kiezen voor een kleiner evenement binnen één school. Dat had een totaal andere tijdsinvestering gevraagd.”

Het feit dat leerlingen van verschillende scholen kwamen bracht ook met zich mee dat gedurende het project de pieken en dalen zich afwisselden. Bovendien konden die pieken en dalen per whoZnext-team verschillen, afhankelijk van hun schoolactiviteiten.

“Van mij werd dan ook de nodige flexibiliteit verwacht. Dat leidde er toe dat ik ook af en toe in het weekend beschikbaar moest zijn voor het whoZnext-team.” Daar staat tegenover dat Wouters ook ontdekte dat de samenwerking heel gezellig kon worden. “Daar moet je ook ruimte voor bieden. Letterlijk en figuurlijk. Zo kwam het team geregeld samen op het gemeentehuis, waar ik ruimte voor ze had gereserveerd, inclusief twee computers. Ik heb ook gemerkt dat het enthousiasme in de loop van de tijd groeide. Dat had ook effect op anderen, want toen we programmaboekjes moesten vouwen, namen sommige whoZnext-leden vrienden en vriendinnen mee om mee te helpen.”

Verenigingen betrekken

Veel tijd had het team nodig voor het contact met instanties en verenigingen. Wouters ziet daarin ook juist een van de belangrijkste leeraspecten voor de leden van het whoZnext-team. “Zo leerden zij in de praktijk bijvoorbeeld hoe de procedures rond het aanvragen van vergunningen werkt. En hoe verenigingen het beste om medewerking kan worden gevraagd. En wat het betekent om met een budget te moeten werken.” Overigens, de financiële ondersteuning kwam van beide betrokken gemeenten.

Op de vraag hoeveel geld een whoZnext-team volgens Wouters nodig heeft, moet zij het antwoord schuldig blijven. “Dat hangt natuurlijk af van de activiteiten die je organiseert. Als we alleen een mountainbike-evenement hadden georganiseerd, zou er natuurlijk veel minder nodig zijn geweest. Maar in ons grootschalige evenement is veel geld gestoken, onder meer omdat we materialen als klimwanden hebben moeten inhuren. Daar was nu wel budget voor, maar volgend jaar wellicht niet. Jongeren worden daarvoor echter wel bewust van wat wel en wat niet kan binnen de financiële ruimte.”

Wouters spreekt inderdaad al over volgend jaar. Betekent dit dat het evenement een structurele plaats krijgt binnen de gemeenten? “Ja, want uit de evaluatie bleek gewoon hoe enthousiast iedereen was. We gaan er dus mee door. Natuurlijk gaan we dingen veranderen en verbeteren, maar nu het concept er ligt hebben we de grootste investering achter de rug. De contacten zijn gelegd. De verenigingen én de scholen zijn enthousiast. Het project heeft veel nieuwe contacten opgeleverd tussen scholieren, scholen en sportverenigingen. Bovendien heeft het bewezen dat jongeren heel goed tot het organiseren van een groot evenement in staat zijn.”

Succesfactoren

Een belangrijke les is volgens Wouters dat je jongeren kansen moet geven. “Want ze vinden het leuk om kansen te krijgen. Wals dan ook niet over ze heen, maar geef ze de kans om zich te profileren. Probeer je bovendien in die jongeren te verplaatsen. Besef ook goed dat zij zo'n project als vrijwilligers opzetten, terwijl het voor mij als ambtenaar betaald werk is. Je moet dus begrip kunnen opbrengen voor eventuele haperingen. En je moet er aan bijdragen dat het ook leuk voor hen is. Uiteindelijk is het geweldig om het enthousiasme van die jongeren te ervaren.” Een belangrijke factor is bovendien de mate waarin sportverenigingen zich laten enthousiasmeren. In dit geval ging dat heel goed, met als positieve uitschieter de plaatselijke golfvereniging die met niet minder dan twintig vrijwilligers bij het evenement aanwezig was. Die betrokkenheid van verenigingen is belangrijk. Volgens Wouters moeten verenigingen ook vooral zelf inzien dat zo'n evenement juist belangrijk is voor relatief onbekende sporten. Ook al levert het niet direct leden op, desondanks brengt het kleinere sporten even nadrukkelijk onder de aandacht.

Een cruciaal onderwerp blijft volgens Wouters de communicatie. “Niet alleen tijdens de voorbereidingen, maar ook achteraf. Door de resultaten van de evaluatie ook goed te communiceren, door duidelijk te maken dat het evenement een succes was, maak je de grootste kans op continuering van het evenement.” In Soest en Baarn is dat gelukt. Het sportevenement krijgt een vervolg. Het nieuwe whoZnext-team staat inmiddels al weer in de steigers en heeft aangegeven om snel aan de slag te willen om het concept verder te verbeteren en uit te breiden.

“Met jeugdparticipatie is veel te bereiken!”

Trajectum College Rob Houben

Rob Houben is docent lichamelijke opvoeding aan het Trajectum College in Maastricht. Maar hij is ook coach van een aantal whoZnext-teams binnen zijn school. “Geef ze vertrouwen, daar groeien ze door”, zegt hij over de jongeren die in de whoZnext-teams actief zijn.

“Ik kwam in 2000 op een heel gelukkig moment in aanraking met de campagne whoZnext. Op onze school was net een einde gekomen aan het project Verlengde Schooldag, dat behoorlijk succesvol was geweest. Ik was erg bang dat al het gewonnen terrein weer verloren zou gaan. Toen ontdekte ik dat de gedachte achter whoZnext goed aansloot bij wat wij op school inmiddels hadden opgebouwd. Sterker nog, de insteek van whoZnext was beter, omdat de betrokkenheid van de jongeren groter zou zijn.”

Het gevolg was dat Houben voor whoZnext eigenlijk geen scholieren hoefde te werven. Het Verlengde Schooldagproject had immers al een aantal teams opgeleverd van jongeren die bereidheid en betrokkenheid hadden getoond. “Daardoor begonnen we eigenlijk vanzelf. Je draaide de kraan open en het water begon te stromen. Ik had vrijwel meteen 20 leerlingen te pakken die mee wilde doen.”

Later vertelt hij dat het werven van leden voor whoZnext-teams af en toe wat trucjes gebruikt: “Ik stel me in de sportlessen dan een beetje zielig op.

Dat lieg ik een beetje door te zeggen dat ik zo graag die of dat zou willen organiseren, maar dat ik daar hulp bij nodig heb. Of dan vraag ik: ‘Wie heeft er verstand van basketball?’ Overigens, weten leerlingen inmiddels dat er altijd prettige dingen aan deelname aan whoZnext-teams zijn verbonden, zoals de cursus Coach van de Toekomst, die wij voor whoZnext-teams hebben ontwikkeld, vrije lesuren om activiteiten te organiseren, deelname aan activiteiten en af en toe een etentje met de whoZnext-coach. Dat soort dingen vinden de kinderen leuk, omdat het hen in een bijzondere positie plaatst.”

Grotere binding met leerlingen

Houben’s betrokkenheid bij de whoZnext-teams komt voort uit zijn gedrevenheid. En de overtuiging dat het aloude cliché wie de jeugd heeft, heeft de toekomst niet voor niets een gevlugeld woord is geworden. “Ik geloof dat jeugdparticipatie de toekomst is. Ik pas dat ook in mijn lessen toe en merk dat ik daardoor een andere, betere binding met de leerlingen krijg, en dat ik daardoor ook veel minder problemen met ze heb.” Jeugdparticipatie betekent in de ogen van Houben niet alleen dat je naar leerlingen luistert en ze bij plannen betreft, maar dat je ze uiteindelijk eigen plannen laat ontwikkelen. “En daarbij is het niet erg als zij hun neus stoten of tegen praktische problemen aan lopen. Daardoor krijgen zij immers wel een realistisch beeld van de wereld.”

Belangrijk is volgens Houben dat jongeren plezier krijgen en houden in het organiseren. “Daarbij plaats ik mezelf vaak op het niveau van de leerling of zelfs daar onder. Je moet ze het vertrouwen geven dat het goed is wat zij doen, en dat je er als vangnet bent als er iets mis dreigt te gaan. Ik heb het meegemaakt met een survivalactiviteit in een grot. Eén van de leerlingen die de activiteit zou toelichten, verkrampde en wist niet meer hoe hij verder moest. Van te voren hadden we echter afgesproken dat ik voor ‘opvang’ zou zorgen als zoiets zou gebeuren. Dus die leerling zei heel netjes: ‘Wil jij het even overnemen?’. Een paar minuten later kon hij het weer zelf, juist ook omdat hij niet voor schut werd gezet. Met name voor onze VMBO-leerlingen, die toch vaak met sociaal-emotionele problemen worstelen, is het belangrijk dat zij ervaren dat er naar hen geluisterd wordt, dat er ondersteuning voor ze is en dat zij succes kunnen hebben met wat zij doen.”

Projectnaam:	WhoZnext Trajectum College Maastricht
Gemeente:	Maastricht
Betrokken partijen:	Trajectum College Maastricht en Huis voor de Sport Limburg (algemene ondersteuning), Symbiose (provinciale welzijnsorganisatie), Fontys Sport Hogeschool Sittard (stagairs)
Periode:	2000-2003
Vorm van jeugdparticipatie:	Jongeren organiseren binnen en buitenschoolse activiteiten en verzorgen als trainer, coach zelf onderdelen van de lessen lichamelijke opvoeding.
Doelstelling:	Jongeren meer verantwoordelijkheid geven bij de organisatie van hun sport. Hierdoor draag je bij aan de persoonlijke ontwikkeling van jongeren.
Initiatief:	Destijds heeft de toenmalige projectleider Hans van Helden ons benaderd.
Resultaat:	Er is op dit moment een whoZnext team van 5 jongens actief binnen de Internationale Schakel Klas (ISK). Daarnaast is er een schoolteam (sportraad) van 5 jongens en 5 meisjes actief. WhoZnext is een onderdeel van het curriculum geworden en de teams organiseren schoolkampen, survival activiteiten voor basisscholen en gehandicapten, sportdagen en diverse activiteiten in de schoolpauzes.
Begroting:	In totaal is er € 3.500,- per jaar beschikbaar om voor alle leerlingen activiteiten te organiseren. Daarnaast heeft Rob Houben van zijn school uren gekregen om de whoZnext-teams te ondersteunen.
Informatie:	Trajectum College Maastricht Rob Houben P/a Vermeerstraat 14 6176 CP Spaubeek houben.out@zonnet.nl 06-50297106

Grotere binding met leerlingen

Uitstraling tot buiten de school

En dat de whoZnext-teams succesvol zijn op het Trajectum College in Maastricht dat staat als een paal boven water. "Er zijn de afgelopen twee jaar gemiddeld vier a vijf teams actief geweest, die van alles hebben georganiseerd. Van Schoolspordagen tot survivaltochten voor jongere klassen. Maar ook indoor-klimmen en mountainbiketochten." Een van de mooiste successen is echter dat de activiteiten van whoZnext, en met name het indoorklimmen, heeft geleid tot de oprichting van een jeugdklimvereniging. "Zo zie je dat whoZnext een uitstralend effect heeft tot buiten de school. Dat gaat verder dan je denkt. Zo hebben we ex-leerlingen die hun actief zijn in het sportbuurtwerk, meegaan met jeugdkampen en daar een goed voorbeeld vormen."

Motiveren en sturen

Als coach van de whoZnext-teams is Houben in de opstartfase wel veel tijd kwijt geweest. "Maar dat was een investering. Nu loopt het allemaal goed en besteed ik er gemiddeld twee uur per week aan. Dat komt omdat we nu vaste vergadertijden hebben ingevoerd, die ook in de roosters zijn opgenomen. Het voordeel daarvan is dat je leerlingen niet uit lessen hoeft te halen en collega-docenten hoeft te storen." Voor de leden van de whoZnext-teams zijn die vergaderingen ook een stok achter de deur, want dat zijn verplichte uren. Hetzelfde geldt voor het huiswerk dat zij krijgen als zij de cursus 'Coach van de toekomst' volgen, ook dat is verplichte kost. "Dat maak ik whoZnext-leden voor zij beginnen ook duidelijk. Ik verwacht dat zij hun werk hebben gedaan, dat ze aanwezig zijn en dat ze op tijd zijn. En zo verwacht ik ook dat zij min of meer representatief zijn. Ze krijgen whoZnext-petjes en -t-shirts. Ik wil ook dat ze die met trots dragen." Voor Houben zijn dit niet zo zeer disciplinaire maatregelen als wel onderdeel van het 'spel'. "Zij mogen best het idee hebben dat zij een bijzondere rol vervullen, want dat doen zij ook. En dat geeft hen een groter gevoel voor eigenwaarde. Ik heb het meegemaakt dat een team iets organiseerde voor leerlingen van een basisschool en bij de uitleg van het programma door die kleintjes met 'meneer' werden aangesproken. Dan zie de jongens echt groeien!"

Nu de teams met grote regelmaat activiteiten organiseren, is motiveren de belangrijkste taak van Houben. "En af en toe bijsturen, zodat we als teams slagen in onze doelen. Af en toe dreigt het namelijk mis te gaan. We hebben jongens gehad die dol op basketbal waren en die in hun enthousiasme een groot toernooi organiseerden. Maar uiteindelijk bleek dat zij liever zelf mee wilde spelen. Zulke jongens stuur je wat bij, door ze te stimuleren om bijvoorbeeld juist een voetbaltoernooi te organiseren. Belangrijk is dus ook dat je die kinderen fouten laat maken, zodat ze er ook iets van leren." Houben hecht er dan ook aan te zeggen dat naar zijn mening de eindverantwoordelijkheid, ook al is het achter de schermen, altijd bij volwassenen moet blijven liggen. Dat heeft ook te maken met de financiën die voor activiteiten nodig zijn.

Overigens is Houben ook zo realistisch om te bekennen dat de motivatie van de teams wisselt. Binnen de Internationale Schakelklas (ISK) zijn leerlingen over het algemeen sportief. Zo wordt er haast elke week wel iets georganiseerd. Binnen het VMBO is dat lastiger. Daar blijft het bij twee, drie activiteiten per schooljaar.

Partners

Wat Houben tot nu toe is tegengevallen als coach van de whoZnext-teams is de medewerking van organisaties die onze activiteiten willen financieren. "Je zou enig enthousiasme verwachten en financiële ondersteuning, maar die is tot nu toe uit gebleven. Overigens leren de teams mede daardoor wel weer improviseren en naar goedkopere oplossingen zoeken."

Beter is de samenwerking geweest met de provinciale welzijnsorganisatie Stichting Symbiose, met wie in 2002 een prachtig regionale survival-evenement werd georganiseerd. Verder hebben de whoZnext-teams inmiddels een goede verstandhouding met het Huis van de Sport Limburg, de provinciale sportraad, die Houben en zijn whoZnext-teams adviseert.

De beste partner is uiteindelijk de school zelf. "Door de directie te laten zien wat we doen en activiteiten te organiseren, kunnen zij steeds minder om whoZnext heen. Het gevolg is dat ik bij voorbeeld nu structureel twee whoZnext-vergaderingen in mijn rooster heb." Een bijkomend succes is dat binnen de school inmiddels een sportraad is opgericht, uiteraard met leden van de whoZnext-teams.

Succes en bedreigingen

Volgens Houben zijn een aantal factoren van belang geweest voor het succes van whoZnext op zijn school. "Ik wil mezelf niet op de borst kloppen, maar de gedrevenheid van de coach is absoluut cruciaal. Achteraf had ik ook eerder bij collega's moeten aankloppen om hen te enthousiasmeren." Andere succesfactoren zijn het enthousiasme van de leden van de whoZnext-teams zelf. Houben hecht er aan dat een coach dat enthousiasme kan sturen door vertrouwen te wekken en vooral vertrouwen te geven. Tenslotte is het belangrijk dat realiseerbare activiteiten worden verzonnen. Want ook dat wekt vertrouwen dat de jongeren wel degelijk in staat zijn om iets op poten te zetten. Houben heeft ook nog drie adviezen aan andere whoZnext-coaches: "Luister goed naar wat de jongeren willen. Kom als coach je toezeggingen na, want daardoor weten zij dat jij het ook belangrijk vind. En stel samen een goed stappenplan op met duidelijke afspraken."

Belangrijke bedreigingen voor whoZnext-activiteiten zijn volgens Houben gebrek aan financiële middelen, onbegrip of zelfs negativisme van collega-docenten of andere leerlingen en het gemis aan ondersteuning van partners. "WhoZnext verdient gewoon een breder draagvlak."

Tenslotte wil Houben ook nog kwijt dat hij zelf veel geleerd heeft van zijn betrokkenheid bij whoZnext. "Vooral dat een andere manier van omgang met leerlingen erg succesvol kan zijn. Door Jeugdparticipatie kan je heel veel bereiken. Ik heb probleemjongeren zich zien ontwikkelen tot voorbeeldjongeren die leiding kunnen geven. Dat is geweldig om mee te maken!"

Colofon

Uitgave

Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen, Arnhem 2003

Auteur

Roel Mazure m.m.v. Wouter Wolters, Wouter Schols, Carolien Daniels en Heino van Groenigen

Redactie

Heino van Groenigen

Vormgeving

Vuurwerk Grafisch Ontwerpers, Arnhem

Copyright © 2003 Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen